

ORDONANTA GUVERNULUI Nr. 43/2000*)

privind protectia patrimoniului arheologic si declararea unor situri arheologice ca zone de interes national

*) Republicată în temeiul art. III din Legea nr. 462/2003 pentru modificarea si completarea Ordonantei Guvernului nr. 43/2000 privind protectia patrimoniului arheologic si declararea unor situri arheologice ca zone de interes national, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 19 noiembrie 2003, dându-se textelor o nouă numerotare.

Ordonanta Guvernului nr. 43/2000 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 31 ianuarie 2000 si a fost aprobată cu modificări si completări prin Legea nr. 378/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 394 din 18 iulie 2001.

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Art. 1. - Prezenta ordonantă reglementează protejarea patrimoniului arheologic prin definirea regimului juridic general al descoperirilor si al cercetării arheologice.

Art. 2. - (1) În înțelesul prezentei ordonante:

a) *regimul juridic general al descoperirilor si al cercetării arheologice* cuprinde ansamblul de măsuri stiintifice, juridice, administrative, financiar-fiscale si tehnice menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea, inventarierea, conservarea si restaurarea, asigurarea pazei, întreținerea si punerea în valoare a bunurilor arheologice, precum si a terenurilor în care se găsesc acestea, în vederea cercetării sau, după caz, clasării acestora ca bunuri culturale mobile sau ca monumente istorice;

b) *patrimoniul arheologic* reprezintă ansamblul bunurilor arheologice care este format din:

(i) siturile arheologice clasate în Lista cuprinzând monumentele istorice situate suprateran, subteran sau subacvatic, ce cuprind vestigii arheologice: structuri, constructii, grupuri de clădiri, precum si terenurile cu potential arheologic reperat, definite conform legii;

(ii) bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite;

c) prin *cercetare arheologică* se înțelege ansamblul de măsuri cu caracter stiintific si tehnic menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea prin săpături arheologice, investigarea, recoltarea, înregistrarea si valorificarea stiintifică, inclusiv publicarea, a patrimoniului arheologic.

Cercetarea arheologică se realizează în conditiile prezentei ordonante de către personalul de specialitate atestat si înregistrat în Registrul arheologilor.

Evaluarea rezultatelor cercetării arheologice stă la baza stabilirii statutului juridic de protectie a descoperirilor arheologice sau, după caz, descărcării de sarcină arheologică a zonei;

d) prin *cercetări arheologice sistematice* se înțelege cercetările de întindere si durată executate conform unui proiect de cercetare multianual;

e) prin *cercetări arheologice de salvare* se înțelege cercetările arheologice întreprinse în zonele cu patrimoniu arheologic cunoscut si cercetat, precum si cele care sunt determinate de lucrările de restaurare partială sau totală a monumentelor istorice, desfășurate potrivit legislatiei în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice;

f) prin *cercetări arheologice preventive* se înțelege cercetările arheologice care sunt determinate de lucrările de construire, modificare, extindere sau reparare privind căi de comunicatie, dotări tehnico-edilitare, inclusiv subterane si subacvatice, excavări, exploatari de cariere, constructia de retele magistrale, amenajări pentru îmbunătățiri funciare, retele de telecomunicatii, amplasarea de relee si antene de telecomunicatii, lucrări de cercetare si de prospectare a terenurilor - foraje si excavări -, necesare în vederea efectuării studiilor geotehnice, amplasarea balastierelor si a sondelor de gaze si petrol, precum si alte lucrări care afectează suprafata solului în zonele cu patrimoniu arheologic reperat, indiferent dacă se execută în intravilanul sau extravilanul localităților si indiferent de forma de proprietate a terenului;

g) prin *descoperire arheologică* se înțelege evidentierea, prin intermediul săpăturilor arheologice, a vestigiilor, obiectelor si urmelor manifestărilor umane, care constituie mărturii ale epocilor si civilizatiilor dispărute;

h) prin *descoperire arheologică întâmplătoare* se înțelege evidentierea de bunuri de patrimoniu arheologic ca urmare a actiunii factorilor naturali sau a actiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată;

i) prin *zonă cu patrimoniu arheologic cunoscut si cercetat* se înțelege terenul în care, ca urmare a cercetării arheologice, au fost descoperite bunuri din categoria celor prevăzute la lit. b);

j) prin *sit arheologic declarat zonă de interes national* se înțelege zona de interes arheologic prioritar care se instituie asupra teritoriului ce cuprinde siturile arheologice a căror cercetare stiintifică, protejare si punere în valoare este de importantă exceptională pentru istoria si cultura natională, prin mărturiile materiale, bunurile mobile sau imobile care fac parte sau sunt propuse să facă parte din categoria *Tezaur al patrimoniului cultural national mobil* sau, după caz, din categoria monumentelor istorice aflate în Lista patrimoniului mondial.

Zonele de interes arheologic prioritar se instituie prin lege, în baza cercetării științifice de specialitate și potrivit documentațiilor specifice de urbanism sau, după caz, de amenajare a teritoriului; prima listă cuprinzând zonele de interes arheologic prioritar va fi elaborată în cel mult 6 luni de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanțe;

k) prin *zonă cu patrimoniu arheologic reperat* se înțelege terenul delimitat conform legii, în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană sau subacvatică de bunuri de patrimoniu arheologic, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național.

Până la finalizarea cercetării arheologice și luarea măsurilor corespunzătoare de protecție și punere în valoare a descoperirilor arheologice, zonele de protecție a siturilor arheologice sau istorice, instituite conform legii, sunt totodată și zone cu potențial arheologic reperat;

l) prin *zonă cu potențial arheologic evidentiat întâmplător* se înțelege terenul în care existența bunurilor de patrimoniu arheologic s-a evidențiat, în mod neprevăzut, ca urmare a:

(i) acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică atestată, cum ar fi: lucrări de construcții, lucrări de prospecțiuni geologice, inclusiv teledetectie, lucrări agricole, precum și alte tipuri de lucrări și cercetări efectuate subteran sau subacvatic;

(ii) acțiunilor factorilor naturali, cum ar fi: seism, alunecări de teren, inundații, eroziunea solului și altele; și în cazul cărora este necesară o cercetare arheologică în vederea înregistrării și valorificării științifice a acestora.

Zona cu patrimoniu arheologic evidentiat întâmplător se delimitează în jurul locului descoperirii arheologice întâmplătoare, după caz, astfel:

(i) pe toată suprafața terenului care face obiectul autorizării de construire;

(ii) pe o rază de 50 metri față de locul descoperirii, în cazul în care descoperirea s-a făcut ca urmare a lucrărilor agricole sau a altor lucrări care nu au nevoie de autorizație de construire;

(iii) pe toată suprafața terenului afectat de acțiunea factorilor naturali.

(2) Cercetările arheologice preventive și de salvare sunt parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă, economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local.

CAPITOLUL II

Protejarea patrimoniului arheologic

Art. 3. - (1) Statul garantează și asigură protejarea patrimoniului arheologic în condițiile stabilite prin prezenta ordonanță.

(2) Ministerul Culturii și Cultelor este autoritatea administrației publice centrale de specialitate care răspunde de elaborarea strategiilor și normelor specifice de cercetare în vederea protejării patrimoniului arheologic și care urmărește aplicarea acestora.

(3) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, instituțiile de specialitate subordonate acestora și autoritățile administrației publice locale colaborează și răspund, conform legii, de activitatea de protejare a patrimoniului arheologic.

Art. 4. - (1) Bunurile de patrimoniu arheologic pot fi parte integrantă a patrimoniului cultural național și pot fi clasate și protejate ca bunuri de patrimoniu cultural național mobil sau ca monumente istorice, conform legii.

(2) Descoperirile de vestigii arheologice sau de bunuri mobile din categoria celor care fac obiectul clasării în patrimoniul cultural național mobil, realizate ca urmare a cercetărilor arheologice, se anunță de către titularul autorizației de cercetare direcțiilor pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național judetene, respectiv a municipiului București, în conformitate cu Regulamentul săpăturilor arheologice.

(3) Descoperirile arheologice întâmplătoare se anunță, în termen de cel mult 72 de ore, primarului localității de către persoana descoperitoare, proprietarul ori titularul dreptului de administrare a terenului în cauză.

Art. 5. - (1) Prin *protejarea bunurilor și terenurilor de patrimoniu arheologic* din zonele definite la art. 2 alin. (1) lit. k) și l) se înțelege adoptarea măsurilor științifice, administrative și tehnice care urmăresc păstrarea vestigiilor descoperite întâmplător sau ca urmare a cercetării arheologice până la clasarea bunurilor respective sau până la finalizarea cercetării arheologice, prin instituirea de obligații în sarcina proprietarilor, administratorilor sau titularilor de alte drepturi reale asupra terenurilor care conțin sau au conținut bunurile de patrimoniu arheologic respective, precum și prin reglementarea sau interzicerea oricăror activități umane, inclusiv a celor autorizate anterior.

(2) *Descărcarea de sarcină arheologică* este procedura prin care se confirmă că un teren în care a fost evidențiat patrimoniul arheologic poate fi redat activităților umane curente.

(3) *Certificatul de descărcare de sarcină arheologică* reprezintă actul administrativ emis în condițiile prezentei ordonanțe, prin care se anulează regimul de protecție instituit anterior asupra terenului în care a fost evidențiat patrimoniul arheologic.

(4) Regimul de protecție a zonelor cu potențial arheologic cunoscut și cercetat este reglementat de legislația în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice și a bunurilor mobile care fac parte din patrimoniul cultural național.

(5) Certificatul de descărcare de sarcină arheologică este emis de Ministerul Culturii și Cultelor, în urma consultării Comisiei Naționale de Arheologie.

(6) Prin derogare de la prevederile alin. (5), în cazul cercetărilor arheologice preventive necesitate de construcția de locuințe private, Certificatul de descărcare de sarcină arheologică este emis de serviciile deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, cu obligația acestora de a înștiința direcția de specialitate din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor.

(7) Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, delimitate și instituite conform legii, beneficiază de protecția acordată zonelor protejate, precum și de măsurile specifice de protecție prevăzute de prezenta ordonanță.

(8) În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidentiat întâmplător și delimitat conform prevederilor art. 2 alin. (1) lit. l) se instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni, regimul de protecție pentru bunurile arheologice și zonele cu potențial arheologic, în vederea cercetării și stabilirii regimului de protejare.

(9) Cercetările arheologice se efectuează numai pe baza autorizației emise de Ministerul Culturii și Cultelor și în conformitate cu aceasta, în condițiile prezentei ordonanțe.

(10) Persoanele fizice și juridice care detin și/sau comercializează detectoare de metale sunt obligate să obțină în prealabil autorizația inspectoratului de poliție al județului respectiv, a Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, în a căror rază teritorială își au domiciliul sau, după caz, sediul, și să se înregistreze la aceste autorități.

(11) Prevederile alin. (10) nu se aplică unităților și formațiunilor Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Administrației și Internelor, Serviciului Român de Informații și ale Serviciului de Protecție și Pază.

(12) În vederea deținerii detectoarelor de metale de către personalul de specialitate atestat și înscris în Registrul arheologilor, acesta are obligația ca, înainte de a obține autorizația prevăzută la alin. (10), să obțină avizul prealabil emis de Ministerul Culturii și Cultelor.

(13) Accesul cu detectoare de metal și utilizarea lor în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar și în zonele cu patrimoniu arheologic reperat sunt permise numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii și Cultelor.

(14) Până la descărcarea de sarcină arheologică terenul care face obiectul cercetării este protejat ca sit arheologic, conform legii.

(15) Autorizarea lucrărilor de construire sau desființare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat se aprobă numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor.

(16) În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidentiat întâmplător, în condițiile prevederilor alin. (8), până la descărcarea de sarcină arheologică autorizarea de construire se suspendă sau, după caz, primarul localității dispune întreruperea oricărei alte activități, în conformitate cu avizul direcțiilor pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București, și se instituie regimul de supraveghere sau săpătură arheologică.

Art. 6. - (1) Pentru efectuarea săpăturilor impuse de cercetările arheologice se folosește și personal necalificat, angajat prin convenție încheiată între instituția angajatoare și lucrători, în condițiile prezentei ordonanțe.

(2) Convențiile prevăzute la alin. (1) se pot încheia pentru o durată de cel mult 180 de zile, pentru desfășurarea unor activități sezoniere cu program de lucru prelungit; condițiile și metodologia încheierii acestor convenții se stabilesc prin ordin al ministrului culturii și cultelor, care va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanțe.

(3) Instituțiile organizatoare pot folosi și alți specialiști pentru efectuarea de cercetări, studii sau alte lucrări, care își vor desfășura activitatea pe bază de contract încheiat în condițiile Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare; contractul va conține clauze cu privire la termenul de predare a raportului de săpătură, precum și la cesionarea dreptului de autor asupra rezultatelor științifice ale cercetării, studiului sau lucrării efectuate.

(4) Contravaloarea serviciilor și activităților prestate potrivit alin. (1) și (3) se stabilește prin negociere directă între părți; pentru aceasta se calculează impozitul și contribuția la asigurările de sănătate, potrivit legii.

Art. 7. - În cazul lucrărilor prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. f), persoanele fizice sau juridice, de drept public ori privat, precum și ordonatorii principali de credite ai autorităților și instituțiilor publice au obligația să finanțeze:

a) stabilirea, prin studiul de fezabilitate al investiției și prin proiectul tehnic, a măsurilor ce urmează să fie detaliate și a necesarului de fonduri pentru cercetarea preventivă sau de salvare, după caz, și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, descărcarea de sarcină arheologică a zonei afectate de lucrări și aplicarea acestor măsuri;

b) activitatea de supraveghere arheologică, pe întreaga durată a lucrărilor, având drept scop protejarea patrimoniului arheologic și a descoperirilor arheologice întâmplătoare;

c) orice modificări ale proiectului, necesare pentru protejarea descoperirilor arheologice.

Art. 8. - (1) Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și oficiile din subordinea sa au obligația să includă zonele de patrimoniu arheologic reperat, pe baza Listei cuprinzând zonele cu patrimoniu arheologic reperat, în planurile cadastrale și în hărțile topografice; lista cuprinzând aceste zone se preia de la direcțiile pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București.

(2) Zonele cu patrimoniu arheologic reperat se includ în cadastrul de specialitate al zonelor protejate naturale și construite.

Art. 9. - (1) Proprietarii și titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra terenurilor în care se află situri arheologice și celor pe care au fost instituite zone cu patrimoniu arheologic reperat au obligația de a permite accesul personalului autorizat, în condițiile prezentei ordonanțe, în vederea cercetării și protejării patrimoniului arheologic, precum și asigurării măsurilor de protecție și pază a bunurilor de patrimoniu.

(2) Proprietarii sau arendașii de terenuri, persoane fizice sau juridice de drept privat, sunt îndreptățiți la plata unor despăgubiri pentru veniturile agricole nerealizate pe terenurile care fac obiectul săpăturilor arheologice pentru perioada în care se desfășoară acestea, în cuantumul și în condițiile stabilite prin metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului.

(3) Despăgubirea pentru venitul agricol nerealizat se plătește persoanei îndreptățite de către finanțatorul săpăturii arheologice, în termen de 60 de zile de la data începerii cercetării.

(4) Aducerea terenului la condiția sa inițială revine finanțatorului cercetării arheologice.

Art. 10. - Bunurile mobile rezultate în urma descoperirilor arheologice întâmplătoare vor fi predate de către descoperitor în termen de maximum 72 de ore direcțiilor pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București.

Art. 11. - Proprietarii terenurilor sunt scutiți de plata impozitului pe terenul agricol pentru suprafețele afectate de cercetările arheologice, pe întreaga durată a efectuării acestora.

CAPITOLUL III

Instituii și organisme de specialitate cu atribuții în domeniul protejării patrimoniului arheologic

Art. 12. - În domeniul protejării patrimoniului arheologic Ministerul Culturii și Cultelor îndeplinește, direct sau prin instituțiile sale subordonate, următoarele atribuții:

a) asigură aplicarea strategiei naționale, elaborarea normelor și metodologiilor specifice și urmărește respectarea prevederilor legale din domeniu;

b) asigură îndeplinirea angajamentelor referitoare la protecția patrimoniului arheologic la care România este parte, asumate prin convențiile internaționale referitoare la protecția patrimoniului arheologic la care România este parte;

c) reprezintă statul în relația cu proprietarii imobilelor, terenurilor sau ai construcțiilor din zonele cu patrimoniu arheologic și din zonele în care se evaluează descoperiri arheologice;

d) eliberează autorizația de săpătură arheologică, prin direcția sa de specialitate, în urma consultării Comisiei Naționale de Arheologie;

e) instituie și urmărește respectarea Regulamentului săpăturilor arheologice;

f) instituie și actualizează Lista cuprinzând zonele de patrimoniu arheologic reperat, elaborează și urmărește metodologia de avizare a lucrărilor din aceste zone;

g) elaborează metodologia de planificare, executare și control privind săpăturile preventive și de salvare, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii și cultelor;

h) administrează baza de date care alcătuiește Repertoriul arheologic național;

i) instituie Registrul arheologilor și asigură actualizarea acestuia;

j) finanțează sau cofinanțează, împreună cu autoritățile și instituțiile publice, cu persoanele fizice sau juridice de drept privat interesate, cercetarea patrimoniului arheologic;

k) asigură editarea și publicarea anuală de către Comisia Națională de Arheologie a Cronicii cercetărilor arheologice, precum și a altor publicații de specialitate;

l) organizează și finanțează anual sesiunea națională de rapoarte arheologice.

Art. 13. - Directiile pentru cultură, culte si patrimoniul cultural national judetene, respectiv a municipiului Bucuresti, îndeplinesc, în domeniul protejării patrimoniului arheologic, următoarele atribuții:

a) urmăresc respectarea autorizatiei de săpătură arheologică si a Regulamentului săpăturilor arheologice în unitatea administrativ-teritorială de competență;

b) avizează, pe baza referatelor de specialitate, lucrările ce urmează să fie efectuate în zonele cu patrimoniu arheologic evidentiat întâmplător;

c) asigură supravegherea de specialitate a lucrărilor la care au fost consemnate descoperiri arheologice întâmplătoare, declansând, după caz, procedurile de clasare prevăzute de lege;

d) emit Certificatul de descărcare de sarcină arheologică, în cazul cercetărilor arheologice preventive necesitate de constructia de locuinte private, conform prevederilor prezentei ordonante;

e) anunță politia si jandarmeria cu privire la fiecare descoperire întâmplătoare, asa cum este ea definită în prezenta ordonantă, în vederea organizării pazei si/sau a supravegherii zonei respective.

Art. 14. - (1) Se reorganizează Comisia Natională de Arheologie, ca organism stiintific de specialitate, fără personalitate juridică, cu rol consultativ în domeniul patrimoniului arheologic, pe lângă Ministerul Culturii si Cultelor. Comisia Natională de Arheologie functionează sub autoritatea stiintifică a Academiei Române.

(2) Comisia Natională de Arheologie este formată din specialisti în domeniu, care își desfășoară activitatea în instituttele de profil arheologic, muzee, precum si în alte institutii.

(3) Comisia Natională de Arheologie elaborează strategiile, avizează programele nationale de cercetare, metodologiile, normativele si reglementările tehnico-stiintifice din domeniul cercetării arheologice.

(4) Comisia Natională de Arheologie are 21 de membri si functionează în conformitate cu regulamentul său de organizare si functionare, aprobat prin ordin al ministrului culturii si cultelor.

(5) Functionarea Comisiei Nationale de Arheologie este asigurată de Ministerul Culturii si Cultelor.

(6) Conducătorul Compartimentului Arheologie din cadrul Ministerului Culturii si Cultelor este de drept secretarul Comisiei Nationale de Arheologie.

Art. 15. - (1) Componenta nominală a Comisiei Nationale de Arheologie este aprobată prin ordin al ministrului culturii si cultelor dintre specialistii în domeniu, propusi în conformitate cu prevederile prezentului articol.

Membrii Comisiei Nationale de Arheologie au un mandat de 4 ani care poate fi reinnoit consecutiv o singură dată.

(2) Membrii Comisiei Nationale de Arheologie sunt propusi, conform metodologiei stabilite prin ordin al ministrului culturii si cultelor, de către:

a) Comisia Natională de Arheologie;

b) Academia Română, prin instituttele sale de specialitate;

c) facultățile si instituttele de cercetare de specialitate din domeniul învățământului;

d) Ministerul Culturii si Cultelor;

e) muzeele si asociatiile profesionale în domeniu, conform metodologiei stabilite prin ordin al ministrului culturii si cultelor.

(3) Propunerile Comisiei Nationale de Arheologie se vor face începând cu al doilea mandat de la data reorganizării.

(4) Presedintele Comisiei Nationale de Arheologie este propus ministrului culturii si cultelor de către membrii acesteia prin vot secret si are, la data alegerii sale, un mandat de 4 ani.

(5) Ministrul culturii si cultelor aprobă prin ordin propunerea Comisiei Nationale de Arheologie cu privire la presedintele acesteia sau o poate respinge, motivat, o singură dată. Dacă prin votul a două treimi din numărul membrilor săi Comisia Natională de Arheologie își mentine propunerea inițială, ministrul culturii si cultelor are obligatia să o aprobe prin ordin. Dacă nu sunt întrunite cele două treimi, ministrul culturii si cultelor solicită Comisiei Nationale de Arheologie o nouă propunere.

Art. 16. - Comisia Natională de Arheologie are următoarele atribuții:

a) elaborează strategia natională în domeniul cercetării arheologice;

- b) avizează planul anual al cercetărilor arheologice din România;
- c) avizează normele și metodologiile din domeniul cercetării arheologice;
- d) elaborează și actualizează Regulamentul săpăturilor arheologice;
- e) analizează solicitările cu privire la eliberarea autorizațiilor de săpături arheologice, indiferent de sursa lor de finanțare;
- f) propune clasarea siturilor arheologice;
- g) stabilește criteriile și avizează atestarea specialistilor și experților din domeniul cercetării arheologice, înscrși în Registrul arheologilor;
- h) avizează documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului, care cuprind situri arheologice sau zone cu patrimoniu arheologic reperat;
- i) avizează studiile de fundamentare pentru definirea, instituirea și delimitarea zonelor protejate care cuprind patrimoniul arheologic;
- j) formulează prioritățile cercetării arheologice în vederea alocării sumelor necesare de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii și Cultelor;
- k) propune Ministerului Culturii și Cultelor sau autorităților administrației publice locale achiziționarea de terenuri cu bunuri de patrimoniu arheologic;
- l) analizează contestațiile din domeniul său de competență;
- m) avizează programele de pregătire a specialistilor și planurile de specializare în domeniul cercetării arheologice;
- n) reprezintă România în cadrul organismelor internaționale de specialitate similare;
- o) avizează planul cercetărilor arheologice efectuate de misiunile arheologice române pe teritoriul altor state, precum și protocoalele de colaborare cu parteneri străini privind cercetări arheologice din România;
- p) propune actualizarea Listei cuprinzând siturile arheologice de interes prioritar;
- q) îndeplinește și alte atribuții din domeniu, în condițiile legii.

Art. 17. - (1) Se instituie Repertoriul arheologic național, administrat de Ministerul Culturii și Cultelor, potrivit regulamentului aprobat prin ordin al ministrului culturii și cultelor, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe.

(2) Repertoriul arheologic național cuprinde date științifice, cartografice, topografice, imagini, planuri, precum și orice alte informații privitoare la:

- a) zonele cu potențial arheologic cunoscut și cercetat, zonele cu potențial arheologic cunoscut și necercetat, precum și zonele al căror potențial arheologic devine cunoscut întâmplător sau ca urmare a cercetărilor arheologice preventive sau de salvare;
- b) monumentele, ansamblurile și siturile istorice în care s-au efectuat sau sunt în curs de desfășurare cercetări arheologice;
- c) informații științifice privind bunurile mobile descoperite în zonele sau la monumentele istorice prevăzute la lit. a) și b).

Art. 18. - Înscrierea monumentelor, ansamblurilor și siturilor arheologice în Repertoriul arheologic național se face în două grupe, A și B, corespunzător grupei în care acestea au fost clasate în Lista cuprinzând monumentele istorice.

CAPITOLUL IV

Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul patrimoniului arheologic

Art. 19. - În vederea protejării patrimoniului arheologic și a respectării prevederilor legale în acest domeniu autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții:

- a) cooperează cu organismele și instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării patrimoniului arheologic pentru punerea în aplicare și respectarea măsurilor și deciziilor acestora;
- b) asigură protejarea patrimoniului arheologic și a descoperirilor arheologice întâmplătoare aflate în domeniul public sau privat al unităților administrativ-teritoriale respective, alocând resurse financiare în acest scop;

c) pot colabora cu persoane fizice sau juridice de drept public ori privat pentru finantarea cercetării si punerea în valoare a descoperirilor arheologice;

d) finantează cercetarea arheologică în vederea descărcării de sarcină arheologică a terenurilor pe care se efectuează lucrări publice pentru care sunt ordonatori principali de credite, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop, potrivit prevederilor prezentei ordonante;

e) cuprind în programele de dezvoltare economicosocială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea patrimoniului arheologic;

f) aprobă documentatiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, în conformitate cu avizele de specialitate ale Ministerului Culturii și Cultelor, și elaborează sau modifică astfel de documentatii în scopul stabilirii de măsuri de protejare a patrimoniului arheologic evidentiat întâmplător sau ca urmare a cercetărilor arheologice preventive și de salvare, potrivit legii;

g) colaborează cu direcțiile pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București, transmitând acestora informatii actualizate cu privire la cererile de autorizare de construire în zonele de patrimoniu arheologic reparat;

h) precizează în certificatul de urbanism regimul imobilelor aflate în zone cu patrimoniu arheologic reparat;

i) iau măsurile administrative corespunzătoare și notifică proprietarilor și titularilor de drepturi reale asupra imobilelor obligațiile ce le revin pentru prevenirea degradării descoperirilor arheologice întâmplătoare.

Art. 20. - În domeniul protejării patrimoniului arheologic aflat în teritoriul său administrativ de competență, primarul are următoarele atribuții specifice:

a) dispune suspendarea autorizatiei de construire și oprirea oricăror lucrări de construire sau de desființare de construcții în situația descoperirii de vestigii arheologice sau de alte bunuri pentru care s-a declansat procedura de clasare; anunță în cel mai scurt timp direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național și organizează paza descoperirilor arheologice întâmplătoare;

b) eliberează autorizatia de construire sau de desființare, numai pe baza și în conformitate cu prevederile avizului Ministerului Culturii și Cultelor, pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic reparat, precum și pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic evidentiat întâmplător;

c) asigură paza și protecția descoperirilor arheologice aflate în proprietate publică, semnalând de urgență direcției pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național orice nerespectare a legii.

CAPITOLUL V

Zone de interes arheologic prioritar

Art. 21. - (1) Dezvoltarea durabilă a zonelor de interes arheologic prioritar este obiectiv de interes național; protejarea și punerea în valoare a patrimoniului arheologic din aceste zone sunt, în condițiile legii, cauză de utilitate publică.

(2) Finantarea cercetării arheologice, a conservării, restaurării și punerii în valoare a siturilor din zonele de interes arheologic prioritar se face de la bugetul de stat prin bugetul alocat Ministerului Culturii și Cultelor.

(3) Cheltuielile necesare în vederea cercetărilor arheologice, conservării, restaurării și punerii în valoare a siturilor din zonele de interes arheologic prioritar se pot asigura, prin cofinanțare, în condițiile legii, din bugetele autorităților administrației publice locale pe al căror teritoriu se află aceste situri.

Art. 22. - (1) Autoritățile administrației publice locale pe al căror teritoriu se găsesc zone de interes arheologic prioritar au obligația de a prevedea măsuri administrative și tehnice pentru protejarea patrimoniului arheologic și punerea sa în valoare prin integrarea acestuia în planurile de dezvoltare economică, socială și teritorială a localităților.

(2) Autoritățile prevăzute la alin. (1) au obligația să prevadă în bugetele proprii fondurile necesare pentru:

a) elaborarea și, după caz, modificarea documentatiilor de urbanism și amenajare a teritoriului, în vederea protejării și punerii în valoare a patrimoniului arheologic;

b) elaborarea reglementărilor speciale de protecție în zonă;

c) marcarea limitelor zonei de interes arheologic prioritar și informarea publicului cu privire la regimul special de protecție a zonei.

(3) Pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin și pentru elaborarea documentatiilor prevăzute la alin. (2) autoritățile administrației publice locale pot beneficia de transferuri cu destinație specială din bugetul de stat, în condițiile legii, precum și de cofinanțare de la bugetul ministerelor implicate.

(4) Avizarea documentatiilor de urbanism și amenajare a teritoriului pentru zonele de interes arheologic prioritar se face de către Ministerul Culturii și Cultelor și de către Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului.

Art. 23. - La propunerea Ministerului Administratiei si Internelor si a Ministerului Culturii si Cultelor Guvernul va aproba metodologia de organizare si asigurare a pazei speciale a siturilor de interes arheologic prioritar, precum si modul de finantare a acestor măsuri.

Art. 24.- (1) Proprietarii si titularii dreptului de administrare si ai altor drepturi reale asupra imobilelor din siturile arheologice din zonele de interes arheologic prioritar au obligatia de a permite accesul personalului autorizat de Ministerul Culturii si Cultelor în vederea cercetării arheologice si protejării patrimoniului arheologic si de a asigura măsurile de protectie si pază a bunurilor de patrimoniu arheologic, conform legii.

(2) Ca urmare a protectiei speciale a siturilor arheologice înscrise în Repertoriul arheologic national, în conditiile reglementărilor art. 22, proprietarii sau arendasii, persoane fizice sau juridice de drept privat, sunt îndreptătiti la plata unor despăgubiri pentru veniturile agricole nerealizate pe terenurile care fac obiectul săpăturilor arheologice pentru perioada în care se desfășoară acestea, în cuantumurile si în conditiile stabilite prin metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului.

(3) Despăgubirea pentru venitul agricol nerealizat se plăteste persoanei îndreptătite de către finantatorul săpăturii arheologice, în termen de 60 de zile de la data începerii cercetării arheologice.

CAPITOLUL VI

Infrațiuni si contraventii

Art. 25. - Încălcarea dispozitiilor prezentei ordonante atrage, după caz, răspunderea civilă, administrativă, materială, disciplinară, contravențională sau penală.

Art. 26. - Efectuarea oricăror lucrări care pot afecta siturile arheologice, înaintea obtinerii Certificatului de descărcare de sarcină arheologică, se consideră distrugere a monumentelor istorice si se pedepseste potrivit prevederilor legii penale.

Art. 27. - (1) Accesul cu detectoare de metale si utilizarea lor în zonele cu patrimoniu arheologic reperat, fără autorizarea prealabilă prevăzută la art. 5 alin. (13), constituie infractiune si se pedepseste cu închisoarea de la 1 la 5 ani si confiscarea detectoarelor.

(2) Tentativa se pedepseste.

Art. 28. - (1) Comercializarea detectoarelor de metale fără autorizatia prevăzută la art. 5 alin. (10) constituie infractiune si se pedepseste cu închisoarea de la 1 la 5 ani si confiscarea detectoarelor.

(2) Tentativa se pedepseste.

Art. 29. - (1) Constituie contraventii următoarele fapte si se sancționează după cum urmează:

a) desfășurarea, fără autorizatia emisă în conditiile prezentei ordonante, de cercetări arheologice, precum si a oricăror alte activități care afectează integritatea sau pun în pericol conservarea patrimoniului arheologic, cu amendă de la 100.000.000 lei la 500.000.000 lei;

b) neanuntarea descoperirilor arheologice prevăzute la art. 4 alin. (2) de către titularul autorizatiei de cercetare, cu amendă de la 10.000.000 lei la 50.000.000 lei;

c) neanuntarea, în termenul stabilit de prezenta ordonantă, a descoperirilor de către persoanele prevăzute la art. 4 alin. (3) pentru descoperiri arheologice întâmplătoare, cu amendă de la 20.000.000 lei la 500.000.000 lei si confiscarea bunurilor descoperite; neanuntarea descoperirilor arheologice prilejuite de lucrările de construire sau de desfiintare constituie circumstanță agravantă;

d) încălcarea prevederilor art. 7 lit. a) si b), cu amendă de la 250.000.000 lei la 750.000.000 lei;

e) nerespectarea avizului Ministerului Culturii si Cultelor sau emiterea autorizării de construire în absenta acestui aviz pentru lucrările de construire sau de desfiintare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat, cu amendă de la 50.000.000 lei la 250.000.000 lei;

f) neîndeplinirea atributiilor prevăzute la art. 13 lit. a) si c), cu amendă de la 20.000.000 lei la 100.000.000 lei;

g) detinerea de detectoare de metale fără autorizatia prevăzută la art. 5 alin. (10), cu amendă de la 150.000.000 lei la 500.000.000 lei si confiscarea detectoarelor;

h) detinerea de detectoare de metale fără avizul prevăzut la art. 5 alin. (12), cu amendă de la 150.000.000 lei la 500.000.000 lei si confiscarea detectoarelor;

i) încălcarea prevederilor art. 9 alin. (1) si ale art. 24 alin. (1), cu amendă de la 50.000.000 lei la 250.000.000 lei.

(2) Cuantumul amenzilor prevăzute la alin. (1) se actualizează prin hotărâre a Guvernului.

Art. 30. - (1) Constatarea contravențiilor si aplicarea sanctiunilor se fac, după caz, de către:

- a) specialistii directiilor pentru cultură, culte si patrimoniul cultural national judetene, respectiv a municipiului Bucuresti;
- b) împuternicitii Ministerului Culturii si Cultelor;
- c) inspectorii teritorialii ai Inspectoratului de Stat în Constructii;
- d) organele de politie, care au si obligatia de a da curs oricărui solicitări în exercitarea atributiilor personalului prevăzut la lit. a)-c).

(2) Contravențiile prevăzute la art. 29 alin. (1) lit. a), b) si i) se constată, iar sanctiunea se aplică de către specialistii directiilor pentru cultură, culte si patrimoniul cultural national judetene, respectiv a municipiului Bucuresti, de către primar, respectiv primarul general al municipiului Bucuresti, sau de presedintele consiliului judetean, precum si de către împuternicitii acestora.

Art. 31. - Contravențiilor prevăzute la art. 29 le sunt aplicabile dispozitiile Ordonantei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări si completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările si completările ulterioare, cu exceptia prevederilor art. 28 si 29.

Art. 32. - (1) Desfiintarea, distrugerea partială sau degradarea siturilor arheologice care sunt monumente istorice se sanctionează conform legii penale.

(2) În cazul degradării acestora se aplică si măsura corelativă a obligării făptuitorului la refacerea părților de constructie degradate, pe baza avizului organismelor de specialitate prevăzute în prezenta ordonantă.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. II alin. (2) din Legea nr. 462/2003 pentru modificarea si completarea Ordonantei Guvernului nr. 43/2000 privind protectia patrimoniului arheologic si declararea unor situri arheologice ca zone de interes national, care nu sunt încorporate în textul republicat al Ordonantei Guvernului nr. 43/2000:

“(2) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, ministrul culturii si cultelor va aproba prin ordin Regulamentul de organizare si functionare al Comisiei Nationale de Arheologie.”